

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Perusopetuksen oppimisen ja osaamisen uudistuva arviointi

Opetushallituksen arvioinnin AVI-kiertue 2020

Opetusneuvokset Annamari Kajasto, Leena Nissilä ja Erja
Vitikka

9.30 Aamukahvi (maksuton)

10.00 Koulutuspäivän avaus – AVI ja Opetushallitus

10.15 Taustaa
Arvioinnin tehtävät ja yleiset periaatteet, arvioinnin kohteet
Opinnoissa eteneminen
Päätösarviointi
Keskustelua

12.00 Lounas (omakustanteinen)

13.00 Taito- ja taideaineiden arviointi, valinnaisaineiden arviointi
Todistukset ja todistusmerkinnät
Poissaolot ja arviointi
Paikallisesti päätettävät asiat
Keskustelua

14.00 Arvioinnin täsmentäminen paikallisessa opetussuunnitelmassa, ryhmätyöskentelyä
Iltapäiväkahvi työskentelyn lomassa (maksuton)

15.30 Opetushallituksen tuki paikalliselle työlle, tietoa jatkosta

16.00 Koulutuspäivä päättyy

**Ohjelma
26.2.2020**

Perusopetuksen arviointi uudistuu –sivut oph.fi-palvelussa

1. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-arvioinnin-uudistaminen>
2. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-arvioinnin-uudistaminen#anchor-oppilaan-oppimisen-ja-osaamisen-arviointi-muutokset-ja-lisaykset-opetussuunnitelman-perusteisiin>

Opetushallitus
Opetushallitus kehittää koulutusta, varhaiskasvatusta ja elinikäistä oppimista sekä edistää kansainvälisyyttä.

Ajankohtaista | Palvelut | Koulutus ja tutkinnot | Kehittäminen ja kansainvälisyys | Tilastot ja julkaisut | Tietoa meistä | Opettajille

Takaisin ylös

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi, muutokset ja lisäykset opetussuunnitelman perusteisiin

→ *Bedömning av elevens lärande och kunskande, ändringar och kompletteringar i grunderna för läroplanen*

Opetushallituksen antama määräys sekä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 tehdyt muutokset ja lisäykset liitteineen.

- Perusopetuksen arviointiluku 6, 10.2.2020.pdf (pdf, 319.58 KB)
- Perusopetuksen arviointiluku 6, 10.2.2020.docx (docx, 68.16 KB)
- Muutosmääräys, perusteet 2014, luku 6, oppimisen arviointi, 10.2.2020.pdf (pdf, 163.22 KB)
- Liite 1, perusopetuksen todistusmallit.pdf (pdf, 102.71 KB)
- Liite1, perusopetuksen todistusmallit.docx (docx, 17.14 KB)

Takaisin ylös

Tukimateriaalit

- Usein kysytyt kysymykset arvioinnista
- Arviointi peruskouluissa yhdenmukaistuu (pdf, 1.6 MB)

Pikalinkkejä

- Yhteystiedot
- Usein kysyttyä
- Perusopetuksen arviointi uudistuu
- Tietoa brexitin vaikutuksista opiskeluun, ulkomaanjaksoliin ja yhteistyöhankkeisiin Britannian ja Suomen välillä
- Tutustu opetussuunnitelmien perusteisiin ePerusteissa
- Verkkokauppa

Opetushallituksen uusi verkkopalvelu oph.fi

- **Taustaa arvioinnin uudistamiselle**
- **Keskeiset täsmennykset Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukuun 6**

Arvioinnin tehtävät

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnin kohteet

Opinnoissa eteneminen

Päätösarviointi

Taito- ja taideaineiden arviointi, valinnaisaineiden arviointi

Todistukset ja todistusmerkinnät

Poissaolot ja arviointi

Paikallisesti päätettävät asiat

- **Ryhmätyöskentely**

Tässä esityksessä

Taustaa arvioinnin uudistamiselle

Perusopetuksen oppimisen arvioinnin yhdenvertaisuutta vahvistetaan

- Työssä kaksi osa-aluetta
 - 1. Perusopetuksen oppimisen arvioinnin yleisten periaatteiden selkiyttäminen**
 - 2. Päätösarvioinnin kriteerien tarkentaminen**
- Voimassaoleva lainsäädäntö ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 lähtökohtina
- Toteutetaan laajassa yhteistyössä opettajien ja tutkijoiden kanssa
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi) mukana työssä
- Vahva tietoperustaisuus

Työn organisointi ja toteutus

Kriteerityöpajat 2019-2022: 60 opettajaa ja didaktiikan asiantuntijaa eri puolilta Suomea sekä OPH:n oppiaineasiantuntijat

Kriteerien käytettävyydestä
2019: Karvi

Asiantuntijaryhmä (8/2018-2020):

- Najat Ouakrim-Soivio (HY),
- Sirkku Kupiainen (HY),
- Juhani Rautopuro (JyU),
- Minna-Riitta Luukka (JyU),
- Ari Huhta (JyU),
- Jan Hellgren (Karvi),
- Raili Hilden (HY)

Ohjausryhmä 2019-2022:

- Aija Rinkinen OKM,
- Jaakko Salo OAJ,
- Mari Sjöström Kuntaliitto,
- Päivi Ikola Suomen rehtorit,
- Marko Jokinen Luokanopettajaliitto,
- Anneli Rantamäki Aineopettajaliitto,
- Tarja Aurell Yksityiskoulujen liitto,
- Mirja Hannula EK,
- Jukka Niiranen Sivistystyönantajat,
- Tuija Metso Suomen vanhempainliitto,
- Sari Liski Aikuislukioiden rehtorit,
- Christer Holmlund Finlands svenska lärarförbund

Opetushallituksen projektiryhmä: Erja Vitikka, Katri Kuukka, Marjo Rissanen, Minna Harmanen, Annamari Kajasto, Maj-Len Engelholm, Leena Nissilä, Hanna Pohjonen

Uudistettu luku 6, oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi

<https://www.oph.fi/fi/uutiset/2019/perusopetuksen-arvioinnin-uudistaminen-etenee>

Aikataulu

- Julkaistiin 11.2.2020 oph.fi-palvelussa
- Luku 6 myös ePerusteissa
- Paikallinen ops-työ käynnistyy keväällä 2020
- Uudistettu luku 6 käyttöön 1.8.2020 alkaen

Kriteerit päättöarviointiin arvosanoille 5, 7, 8 ja 9

Työn eteneminen

- 09/2019-01/2020 Karvin toteuttama kriteerien toimivuuden arviointihanke
 - Opettajat kokeilivat kriteereiden toimivuutta n. 85 koulussa
 - Äidinkieli ja kirjallisuus/Modersmål och litteratur, matematiikka, A-englanti, yhteiskuntaoppi, kotitalous
- 09/2020 Avoin verkkokommentointi, lausunnot
- 31.12.2020 Päättöarvioinnin kriteerit julkaistaan
- Kevät 2021 Lisäykset paikallisiin opetussuunnitelmiin, koulutus ja toimeenpanon tuki
- 1.8.2021 Kriteerit käyttöön kouluissa
- Kevät 2022 Päättöarviointi uusien kriteerien perusteella

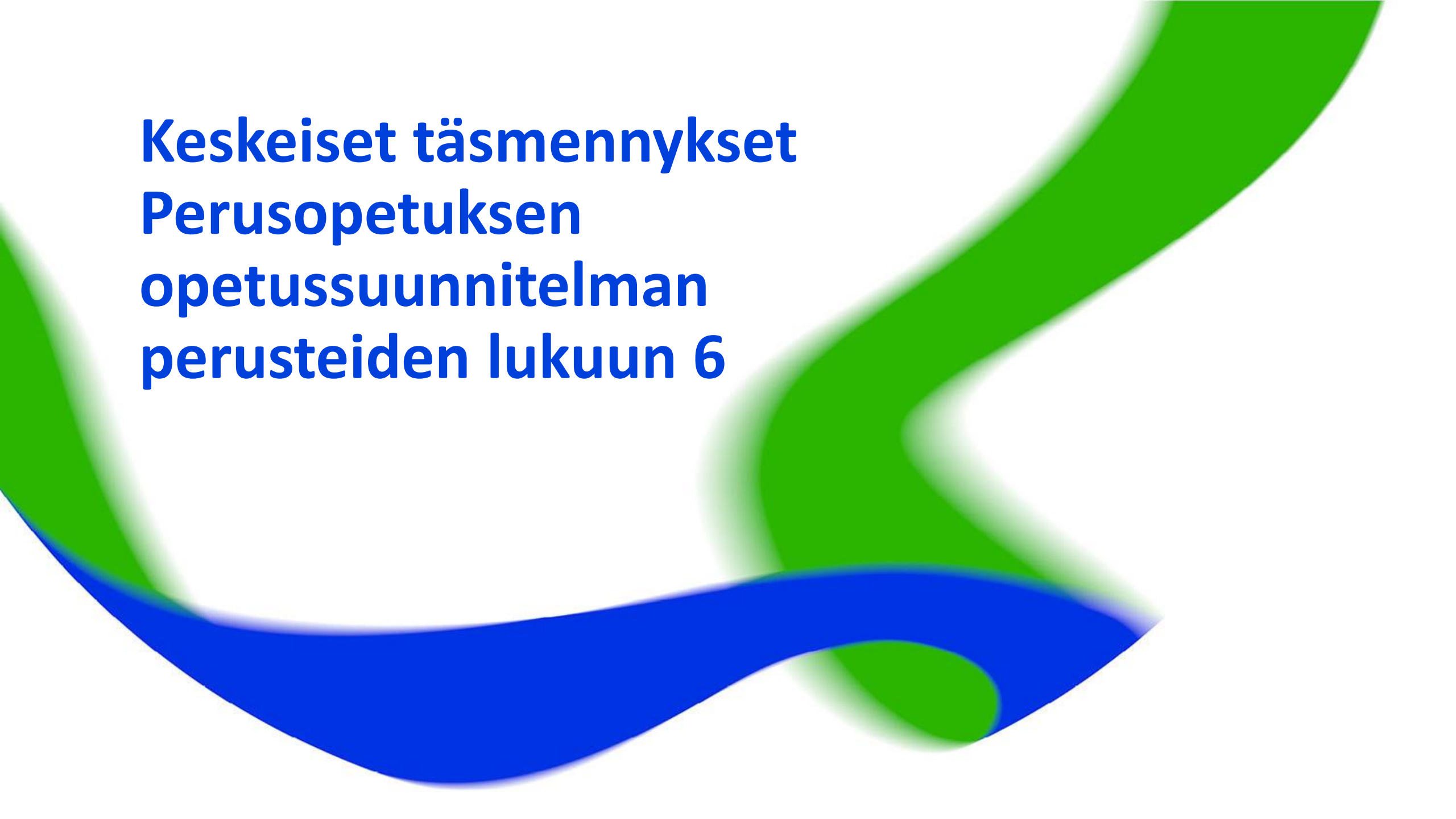
Syksy 2021
valmisteluun
vuosiluokan 6
kriteerit
arvosanoille
5, 7, 8 ja 9

Tietoperustaa

- OPH:n toteuttaman opetussuunnitelmauudistuksen seurannan tuottamat havainnot (2017)
- OPH:n toteuttaman verkkoaiivoriihen (2018) tuottamat havainnot
- Karvin toteuttaman oppilasarvioinnin arviointi-hankkeen tulokset (2019)
- Karvin toteuttaman esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelman toimeenpanon arviointi-hankkeen tulokset (2019)
- Päätösarvioinnin asiantuntijaryhmän edustajien oma tutkimustyö ja sen tuoma tutkimustieto
- Käyttäjätieto: pyöreän pöydän tilaisuudet 2018-2019, koulutukset, verkostot, kentältä tulevat kysymykset

Tietoperustaa

- Ops-seuranta (2017), 70 paikallista opsia
 - Paikallisesti vaihtelua arvioinnin periaatteissa ja kriteereissä
 - Formatiivinen ja summatiivinen arviointi paikoin sekoittuneet
 - Numeroarviointi aloitetaan pääsääntöisesti 4. tai 5. luokalta
- Verkkoavioirihi (2018), 13232 vastausta
 - Oppilaat, huoltajat ja opettajat toivovat arviointiin vahvempaa yhtenäisyyttä (kriteerit, periaatteet, menetelmät, todistukset)
 - Numeroarvioinnin aloittamisen ajankohdan aikaistamista pidettiin tärkeänä
- Verkkokomentointi (2019), 418 vastausta
 - Selkeät kansalliset linjaukset, ei niin paljon paikallisesti määriteltävää

**Keskeiset täsmennykset
Perusopetuksen
opetussuunnitelman
perusteiden lukuun 6**

Arvioinnin tehtävät

- Formatiivinen arviointi
Itsearviointi ja vertaispalaute
- Summatiivinen arviointi

Arvioinnin tehtävät

- Arvioinnilla on kaksi **toisiaan tukevaa tehtävää**, perustuen lainsäädäntöön:
 - 1) Ohjata ja kannustaa oppimista sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja (formatiivinen arviointi) (PoL 628/1998, 22§)
 - 2) Määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi) (PoA 852/1998, 10§)
- Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita
- Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät koulun arviointikulttuurissa
- Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

Formatiivinen arviointi

- Formatiivinen arviointi on oppimista tukevaa ja ohjaavaa palautetta.
- Palautteen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, hahmottamaan oma edistymisensä suhteessa tavoitteisiin sekä se, miten voi parantaa omaa suoriutumistaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin
- Huoltajille annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen etenemisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.
- Formatiivinen arviointi tehdään suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin tavoitteisiin.
- Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia.

Itsearviointi ja vertaispalaute

- Itsearviointi ja vertaispalaute osa formatiivista arviointia.
- Oppilaat harjoittelevat opettajan ohjaamana itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua.
- Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Summatiivinen arviointi

- tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineittain oppiaineille asetetut tavoitteet
- tehdään **vähintään** jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä
- Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan kuitenkin myös lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.
- Perusopetusasetus velvoittaa antamaan kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle lukuvuositolon, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa.

Summatiivinen arviointi

- Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.
- Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla.
- tehdään suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin tavoitteisiin.
- Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.
- Summatiivisen arvioinnin tekee oppilasta opettanut opettaja, tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä
- Summatiiviseen arviointiin vaikuttavien näyttöjen arviointi tulee dokumentoida.

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arviointi on yhdenvertaista

- Perustuu opetussuunnitelmassa oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin
- Jokaisen oppilaan tulee saada tietää, mitä on tarkoitus oppia ja miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

- tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Tämä edellyttää vuorovaikutusta oppilaan ja opettajan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamiseksi
- liittyä oppilaiden osallisuuden mahdollistaminen, kannustaminen ja rohkaiseminen
- edellyttää yhteistyötä sekä koulussa että kotien kanssa.
- Oppilaan ja huoltajan tulee saada riittävästi tietoa oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä.
- Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista sekä siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

- Arviointi on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi sekä varmistettava arviointiperiaatteiden yhtenäisyys koulun sisällä
- Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi.
- Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa
- Arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arviointi on monipuolista

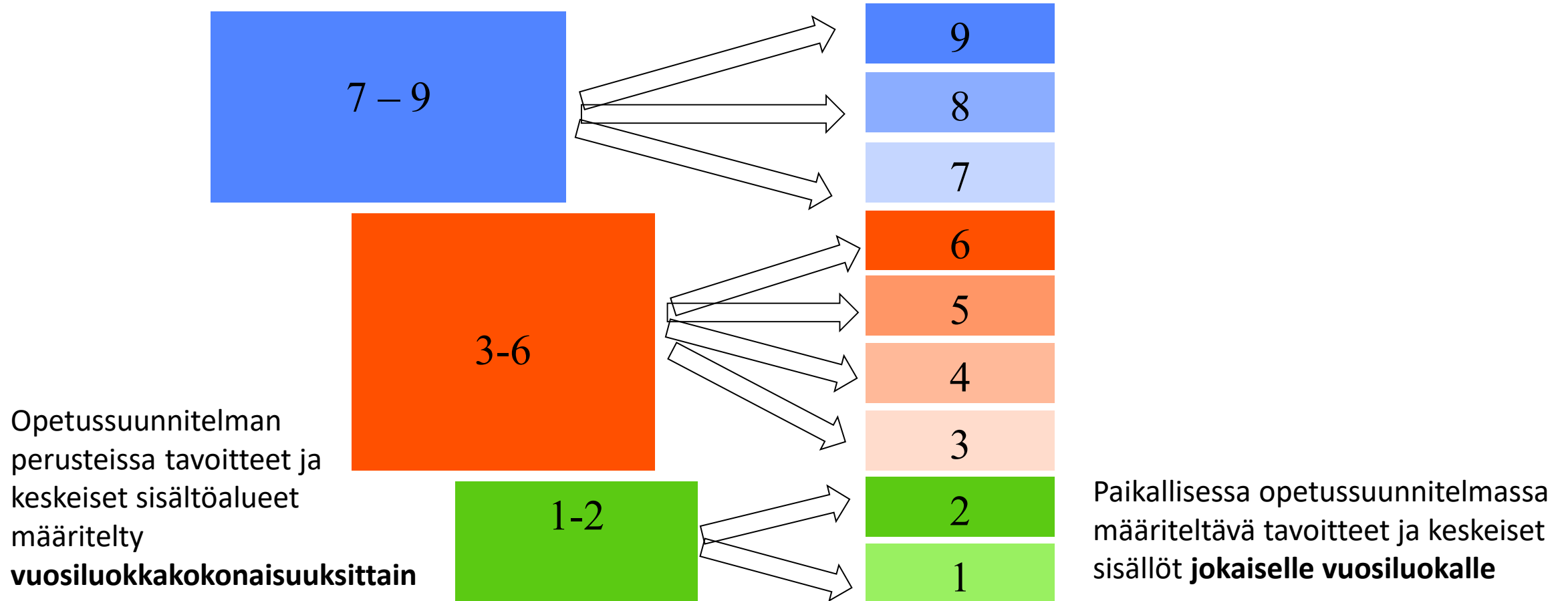
- Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin
- Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla
- Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin
- Vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

- Opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa tarkennettuihin tavoitteisiin
- Kansalliset kriteerit 6. luokan päätteeksi sekä päättöarvioinnissa
- Kriteerit eivät ole oppilaalle asetettuja tavoitteita, vaan ne määrittelevät arvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason
- Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin.
- Yksilöllistetyn oppimäärään mukaan oppiainetta opiskelevan oppilaan suoritukset arvioidaan suhteessa HOJKSissa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettujen tavoitteiden mukaan

Oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt määriteltävä vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

- Oppilaiden erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä
- Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet
- Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytännöissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisiin tapoihin osoittaa osaamisensa
- Maahanmuuttajataustaisten ja vieraskielisten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä

Arvioinnin kohteet

- oppiminen ja osaaminen
- työskentely
- käyttäytyminen

Arvioinnin kohteet

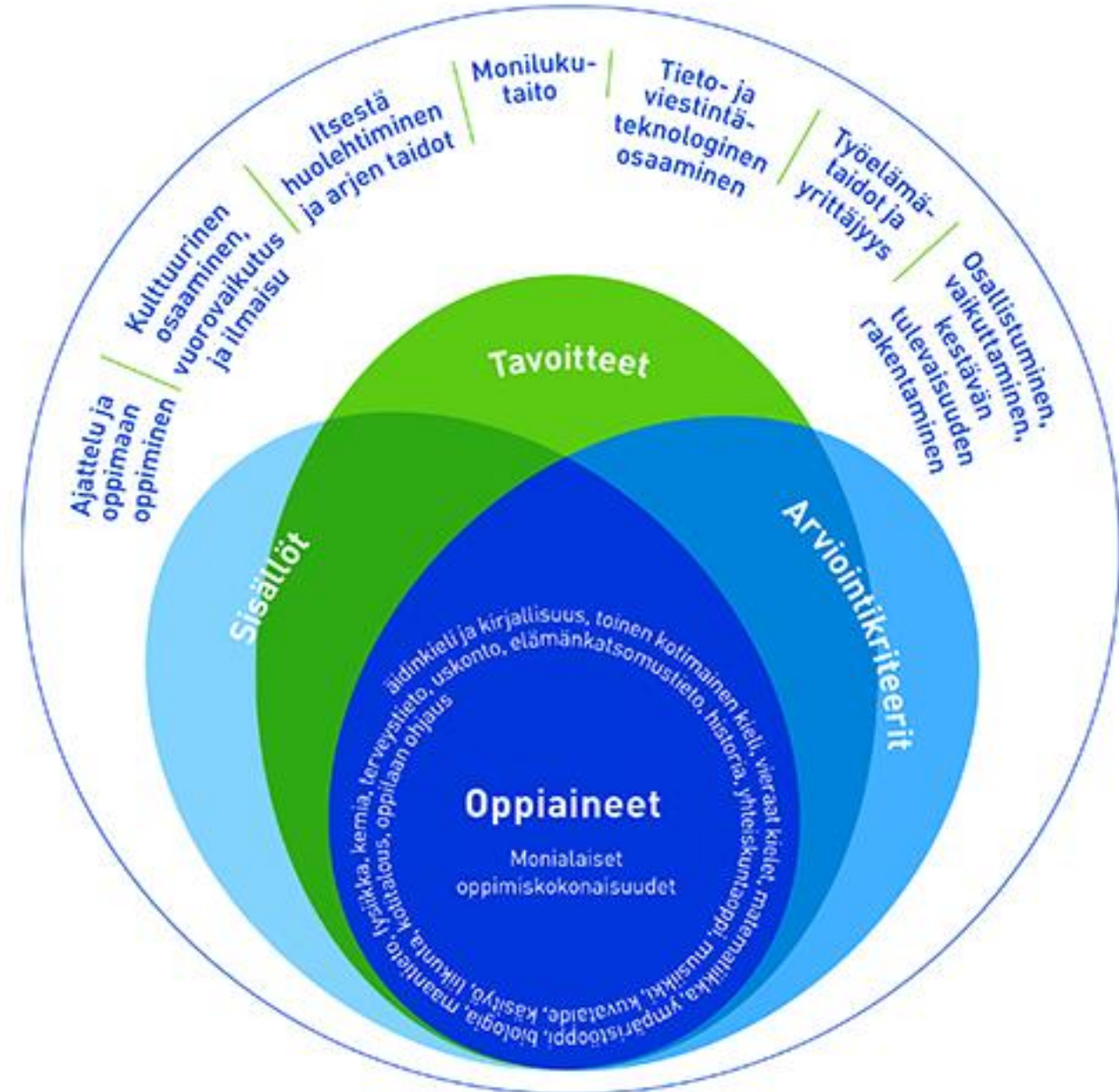
Oppiminen ja osaaminen

- Oppimisen arviointi
 - liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen
- Osaamisen arviointi
 - liittyy oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon
- Perustuu oppiaineiden tavoitteisiin
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä. Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

Laaja-alainen osaaminen

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

- perusteissa ei anneta linjauksia laaja-alaisen osaamisen arvioinnista oppiaineista erillisenä
- laaja-alaisen osaamisen arviointi oppiaineista erillisenä on paikallinen tulkinta perusteista, eikä se näin ollen perusteiden mukaista.
- laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet opetetaan, opiskellaan ja arvioidaan osana oppiaineita.

Laaja-alainen osaaminen

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltävä

Luku 3.4 Paikallisesti päätettävät asiat (Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014)

- **mitkä ovat** perusteissa määritellyn laaja-alaisen osaamisen **mahdolliset paikalliset painotukset ja miten painottuminen ilmenee**
 - muilta osin laaja-alaisen osaamisen kuvaamisessa opetussuunnitelman perusteiden tekstiä voidaan käyttää sellaisenaan
- mitkä ovat ne järjestelyt ja toimenpiteet, joiden avulla laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisesta **opetustyössä** huolehditaan ja toteutumista seurataan
 - laaja-alaisen osaamisen tarkemmat tavoitteet vuosiluokkakokonaisuuksittain perusteissa (luvut 13 – 15)

Monialaiset oppimiskokonaisuudet ja arviointi

- Monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa opiskellut oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä monialaisten oppimiskokonaisuuksien opiskelun yhteydessä annetut näytöt otetaan huomioon kunkin oppiaineen arvosanaa muodostettaessa.
- Oppiainekohtainen arviointi tulee suunnitella ja olla oppilaiden tiedossa jo oppimiskokonaisuuden alkaessa.
- Monialaisista oppimiskokonaisuuksista ei anneta erillisiä sanallisia arvioita tai arvosanoja.

Arvioinnin kohteet

Työskentely

- Osa **oppiaineiden arviointia**
- Perustuu eri oppiaineissa asetettuihin **työskentelytaitojen tavoitteisiin**
- Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana osana oppiaineita kehittyvää taitoa
 - Työskennellä itsenäisesti ja yhdessä
 - Suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään
 - Toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen
 - Toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa
- Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi

Arvioinnin kohteet

Työskentely

- Oppilaan työskentelyyn liittyviä erityistarpeita tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Työskentelystä ei anneta erillisiä arvioita tai arvosanoja todistukseen, sisältyy oppiaineen arvosanaan.

Arvioinnin kohteet

Käyttäytyminen

- Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa **käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen**
- Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat **koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin**
- Käyttäytyminen **ei vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan** tai sanalliseen arvioon
- Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksesta
- Käyttäytymisen **sanallinen arvio annetaan todistuksen liitteellä**
- Käyttäytymisen arviota ei merkitä päättötodistukseen eikä erotodistukseen

Opinnoissa eteneminen

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

- Oppilas siirtyy seuraavalle vuosiluokalle
 - jos hän on saanut vuosiluokan oppimäärään sisältyvissä oppiaineissa vähintään välttäviä tietoja ja taitoja osoittavan numeron tai vastaavan sanallisen arvion
- Oppilas voi myös siirtyä seuraavalle vuosiluokalle, vaikka hänen vuosiluokan suorituksensa jossakin oppiaineessa olisi hylätty
 - jos arvioidaan, että hän kykenee selviytymään seuraavan vuosiluokan opinnoista hyväksytysti
- Oppilas voidaan jättää vuosiluokalle
 - jos hänen lukuvuotta koskeva suorituksensa yhdessä tai useammassa vuosiluokan oppimäärään kuuluvassa oppiaineessa on tukitoimista huolimatta hylätty
- Oppilas voidaan myös jättää vuosiluokalle, vaikka hänellä ei ole hylättyjä suorituksia
 - jos se katsotaan hänen yleisen koulumenestyksensä vuoksi tarkoituksenmukaiseksi
 - tällöin oppilaalle ja hänen huoltajalleen tulee varata mahdollisuus tulla kuulluksi ennen luokalle jättämisen päätöksen tekemistä

Opinnoissa eteneminen vuosiluokittain

- mikäli oppilaan vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa on vaarassa tulla hylätyksi
 - oppilasta ja huoltajaa tulee tiedottaa asiasta lukuvuoden aikana
 - toimenpiteistä oppimisen tukemiseksi tulee sopia
- ennen luokalle jättämistä
 - oppilaalle tulee varata mahdollisuus opetukseen osallistumatta osoittaa saavuttaneensa oppiaineessa hyväksyttävät tiedot ja taidot erillisessä näytössä
 - mahdollisuuksia erilliseen näyttöön voidaan antaa yksi tai useampia lukuvuoden aikana tai lukuvuoden koulutyön päätyttyä paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla
 - erillinen näyttö voi sisältää monipuolisesti erilaisia suullisia, kirjallisia tai muita suorituksia, joilla oppilas parhaiten kykenee osoittamaan osaamisensa

Eteneminen oman opinto-ohjelman mukaan

- Oppilas voi edetä opinnoissa vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijaan vuosiluokkiin sitomattomasti oman opinto-ohjelmansa mukaan
- Paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään
 - opintokokonaisuuksista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiseen
- Oppilas
 - saa lukuvuoden päätteeksi lukuvuositolon kyseisenä lukuvuonna hyväksytysti suorittamistaan opinnoista
 - siirtyy lukuvuoden koulutyön päätyttyä opinnoissaan eteenpäin
- Oman opinto-ohjelman mukaisesti etenevä oppilas voidaan jättää vuosiluokalle vain yleisen heikon koulumenestyksen perusteella
- Vuosiluokalla 9 oleva oppilas luetaan tämän vuosiluokan oppilaaksi, kunnes hän on suorittanut perusopetuksen koko oppimäärän

- Taustaa arvioinnin uudistamiselle
- Keskeiset täsmennykset Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukuun 6

Arvioinnin tehtävät

Arvioinnin yleiset periaatteet

Arvioinnin kohteet

Opinnoissa eteneminen

Päätösarviointi

Taito- ja taideaineiden arviointi, valinnaisaineiden arviointi

Todistukset ja todistusmerkinnät

Poissaolot ja arviointi

Paikallisesti päätettävät asiat

- **Ryhmätyöskentely – keskustelua!**

Tässä esityksessä

Päätösarviointi

Päätöarviointi

- Päätötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti
- Päätöarviointi tehdään vuosiluokkien 7-9 aikana osoitetun osaamisen perusteella
 - suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin
 - käyttäen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päätöarvioinnin kriteereitä

Päätöarvosanan muodostaminen

- Päätöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päätöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.
- Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päätöarviointia tehtäessä.
- Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päätöarvioinnin kriteereitä.

Esimerkki biologian opetuksen tavoitteista arvioinnin näkökulmasta

Yhteensä 14 tavoitetta ja kolme tavoitealuetta

- Biologinen tieto ja ymmärrys T1-6
- Biologiset taidot T7-T11
- Biologian asenne ja arvotavoitteet T12-T14

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, opiskellaanko esimerkiksi tavoitteet T1, T2, T3, T6 ja T9 vuosiluokalla 7 vai 8.

Vuosiluokalla 9 opiskellaan yleensä tavoitteet T4 ja T5.

Biologian opetuksen tavoitteena on	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Biologinen tieto ja ymmärrys			
T1 ohjata oppilasta ymmärtämään ekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä vertailemaan erilaisia ekosysteemejä ja tunnistamaan lajeja	S1-S4, S6	Ekosysteemin rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata metsäekosysteemin perusrakennetta ja toimintaa sekä tunnistaa erilaisia ekosysteemejä ja niiden ravintoverkkojen lajeja. Oppilas osaa kuvata monimuotoisuuden merkitystä ekosysteemien toiminnalle sekä pohtia metsien kestävän käytön merkitystä eliöille ja ihmiselle.
T2 auttaa oppilasta kuvailemaan eliöiden rakenteita ja elintoimintoja sekä ymmärtämään eliökunnan rakennetta	S1-S5	Eliökunnan rakenteen ja eliöiden rakenteen ja elintoimintojen hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata eliökunnan luokittelun periaatteita, osaa nimetä eliöiden rakenteita sekä osaa kuvata eliöiden elintoimintoja. Oppilas osaa vertailla eri eliöryhmien sukulaisuutta rakenteellisten ja toiminnallisten sopeutumien pohjalta sekä tunnistaa, luokittelee ja vertailee eliöryhmiä.
T3 ohjata oppilasta tutkimaan eliöiden sopeutumista eri elinympäristöihin ja ymmärtämään erilaisten elinympäristöjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle	S1-S4, S6	Eliöiden sopeutumisen ja elinympäristöjen monimuotoisuuden hahmottaminen	Oppilas osaa tehdä havaintoja lajien esiintymisestä ja osaa kuvata lajien sopeutumista eri elinympäristöihin. Oppilas tunnistaa lähiympäristön tyypillisiä eliölajeja ja ymmärtää niiden merkityksen luonnon monimuotoisuudelle.
T4 ohjata oppilasta ymmärtämään perinnöllisyyden ja evoluution peruseräiteitä	S1, S4, S5	Perinnöllisyyden ja evoluution peruseräiteiden hahmottaminen	Oppilas ymmärtää ja osaa kuvata perimän ja ympäristön vaikutusta eliöiden yksilönkehityksessä. Oppilas osaa kuvata miten elämä ja luonnon monimuotoisuus ovat kehittyneet maapallolla evoluution tuloksena.
T5 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisen kehitystä ja elimistön perustoimintoja	S5	Ihmiselimistön rakenteen ja toiminnan hahmottaminen	Oppilas osaa kuvata ihmiselimistön perusrakenteita ja elintoimintoja sekä osaa selostaa ihmisen kasvun ja kehittymisen pääperiaatteita.
T6 ohjata oppilasta arvioimaan luonnonympäristössä tapahtuvia muutoksia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön sekä ymmärtämään ekosysteemipalveluiden merkitys	S6	Luonnonympäristössä tapahtuvien muutosten havainnointi	Oppilas osaa tehdä havaintoja ja pieniä tutkimuksia omassa lähiympäristössä tapahtuvista luonnollisista ja ihmisen toiminnan aiheuttamista luonnonympäristön muutoksista. Oppilas ymmärtää maapallon luonnonvarojen rajallisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksen sekä tuntee kestävän elämäntavan perusteet ja jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet.

Osa tavoitteista selkeästi kumuloituvia, kuten T7, T8, T10 ja T11. Osa sisältää elementtejä työskentelytaidoista, laaja-alaisesta osaamisesta.

Opetuksen tavoitteet eivät ole yhteismitallisia – kokonaisarviointi! Keskeistä on, että oppilas (huoltaja) tietää mitä arvioidaan, miten arvioidaan, milloin arvioidaan.

”Opettaja seuraa oppilaan taitoa tehdä havaintoja, kerätä, käsitellä, tulkita, arvioida ja esittää erilaisia aineistoja. Lisäksi arvioidaan oppilaan taitoa käyttää biologialle ominaista välineistöä... ..taitoa toteuttaa pienimuotoisia kokeita ja tutkimuksia... Arvioinnin ja palautteen tehtävänä on osaltaan kehittää jokaisen oppilaan työskentelytaitoja”.

Esimerkki biologian opetuksen tavoitteista arvioinnin näkökulmasta

T7 ohjata oppilasta kehittämään luonnontieteellistä ajattelutaitoa sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämistä	S1-S6	Luonnontieteellinen ajattelutaito	Oppilas osaa esittää mielekkäitä kysymyksiä luonnosta ja luonnonilmiöistä, osaa käyttää biologialle ominaisia peruskäsitteitä sekä tutkimus- ja tiedonhankintamenetelmiä. Oppilas osaa esittää perusteltuja luonnontieteellisiä käsityksiä ja päätelmiä.
T8 opastaa oppilasta käyttämään biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa	S1-S5	Biologisen tutkimusvälineistön ja teknologian käyttö	Oppilas osaa työskennellä turvallisesti ja tavoitteellisesti laboratorioissa ja maastossa. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti biologian tutkimusvälineistöä ja tieto- ja viestintäteknologiaa.
T9 ohjata oppilasta koostamaan eliökokoelma ja kasvatamaan kasveja biologisten ilmiöiden ymmärtämiseksi	S1-S4, S6	Eliökokoelman laatiminen ja kasvien kokeellinen kasvattaminen	Oppilas osaa koostaa ohjeiden mukaisesti perinteisen tai digitaalisen kasvikokoelman tai muun digitaalisen eliökokoelman. Oppilas toteuttaa ohjatusti kasvatuskokeen.
T10 ohjata oppilasta tekemään tutkimuksia sekä koulussa että koulun ulkopuolella	S1-S6	Biologisen tutkimuksen tekeminen	Oppilas osaa havainnoida ja tallentaa keräämiään tietoja laboratorioissa ja maastossa. Oppilas osaa esittää hypoteeseja ja tehdä ohjatusti pienimuotoisen biologisen tutkimuksen ja osaa raportoida sen tuloksia.
T11 kannustaa oppilasta soveltamaan biologian tietoja ja taitoja omassa elämässä sekä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa	S6	Biologisten tietojen ja taitojen soveltaminen arjessa	Oppilas osaa kuvata, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa sekä osaa perustella näkemyksiä biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu lähiluonnon vaalimisprojektiin, sen toteuttamiseen ja tulosten raportointiin.

Englannin A-oppimäärän päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen			
T1 edistää oppilaan taitoa pohtia englannin asemaa ja vaihtoehtoihin liittyviä ilmiöitä ja arvoja antaa oppilaille valmiuksia kehittää kulttuurivälisiä toimintakykyä	S1	Kielten statuksiin liittyvien kysymysten huomaaminen ja kulttuurivälisen toimintakyky	Oppilas osaa kuvata pääpiirteittäin, missä englantia puhutaan ja mainita englannin levinneisyyden syitä sekä pohtia englannin kielen asemaa, vaihtoehtoihin ja arvostukseen liittyviä ilmiöitä. Oppilas osaa pohtia kielen ja kulttuurin suhdetta englannin osalta. Oppilas havaitsee, että arvot vaihtelevat riippuen yksilöllisestä kokemuksesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.
T2 kannustaa löytämään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä ja toimintaympäristöjä, jotka laajentavat käsitystä globalisoituvasta maailmasta ja siinä toimimisen mahdollisuuksista	S1	Maailemankansalaisen taitojen kehittäminen englannin kieltä hyödyntämällä	Oppilas osaa tehdä havaintoja mahdollisuuksista toimia ja oppia englanninkielisissä toimintaympäristöissä.
T3 ohjata oppilasta havaitsemaan, millaisia säännönmukaisuuksia englannin kielessä on, miten samoja asioita ilmaistaan muissa kielissä sekä käyttämään kielitiedon käsitteitä oppimisensa tukena	S1	Kielellinen päättely	Oppilas osaa tehdä havaintojensa perusteella johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista ja soveltaa johtopäätöksään sekä verrata sitä, miten sama asia ilmaistaan jossakin muussa kielessä. Oppilas tuntee englannin kielen keskeisiä kielitiedon käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot			
T4 rohkaista oppilasta asettamaan tavoitteita, hyödyntämään monipuolisia tapoja oppia englantia ja arvioimaan oppimistaan itsenäisesti ja yhteistyössä sekä ohjata oppilasta myönteiseen vuorovaikutukseen, jossa tärkeintä on viestin välittyminen	S2	Tavoitteiden asettaminen, oppimisen reflektointi ja yhteistyö	Oppilas osaa asettaa omia kieltenopiskelutavoitteitaan ja arvioida opiskelutapojaan. Oppilas osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kannustaen.
T5 kehittää oppilaan itsenäisyyttä soveltaa luovasti kielitaitoaan sekä elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksia	S2	Elinikäisen kieltenopiskelun valmiuksien kehittyminen	Oppilas huomaa, mihin hän voi käyttää englannin taitoaan myös koulun ulkopuolella ja osaa pohtia, miten hän voi käyttää taitoaan koulun päätyttyä.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa			Taitotaso B1.1 T6 – T8
T6 rohkaista oppilasta osallistumaan keskusteluihin monenlaisista oppilaiden ikätasolle ja elämäntilanteeseen sopivista aiheista, joissa käsitellään myös mielipiteitä	S3	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Oppilas pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.
T7 tukea oppilaan aloitteellisuutta viestinnässä, kompensatiivikeinojen käytössä ja merkitysneuvottelun käymisessä	S3	Viestintästrategioiden käyttö	Oppilas pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin sekä kiertää tai korvata tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Oppilas pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.

Esimerkki A1-englannin opetuksen tavoitteista

- yhteensä 10 arvioitavaa tavoitealuetta

- kaikkia tavoitteita käsitellään vuosiluokilla 7-9, tavoitteet määriteltä paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokille 7, 8 ja 9

- lähtökohtana osaamisen kumuloituvuus kaikissa opetuksen tavoitteissa

Opetuksen tavoite	Sisältöalueet	Arvioinnin kohteet oppiaineessa	Arvosanan kahdeksan osaaminen
T8 auttaa oppilasta tunnistamaan viestinnän kulttuurisia piirteitä ja tukea oppilaiden rakentavaa kulttuurivälisiä viestintää	S3	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Oppilas osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohtelaisuusäännöt. Oppilas pystyy ottamaan vuorovaikutuksessa huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä			Taitotaso B1.1
T9 tarjota oppilalle mahdollisuuksia kuulla ja lukea monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä ja yleistajuisia tekstejä erilaisista lähteistä sekä tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita	S3	Tekstien tulkitaidot	Oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeistä ja lähes normaalitepoisesta yleiskielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä ja ymmärtää yhteiseen kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Oppilas löytää pääajatuksen, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä			Taitotaso B1.1
T10 ohjata oppilasta tuottamaan sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä ja itselleen merkityksellisistä aiheista kiinnittäen huomiota rakenteiden monipuolisuuteen ja ohjaten hyvään ääntämiseen	S3	Tekstien tuottamistaidot	Oppilas osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista käyttäen melko laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Oppilas osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.

Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana osana oppiaineita kehittyvää taitoa

- Työskennellä itsenäisesti ja yhdessä
- Suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään
- Toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen
- Toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa

Muista arvioinnin yleiset
periaatteet!

Päätösarvosanan muodostaminen

- Päätösarvosana on oppiaineen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu **kokonaisarviointi**.
- Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta **voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta**.
- Päätösarvioinnissa työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan.

Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi

- Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen **yleisen oppimäärän mukaisesti**
 - suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä
- **Oppimäärän yksilöllistäminen** tehdään vasta silloin
 - kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa
- Jos oppilas opiskelee oppiaineen yksilöllistetyn oppimäärän mukaan
 - suoriutumista arvioidaan HOJKSissa määriteltyjen yksilöllisten tavoitteiden mukaan
 - arviointi ei tällöin perustu päättöarvioinnin kriteereihin
- Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijaista sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.

**Taide- ja taitoaineiden
arviointi**

**Valinnaisten aineiden
arviointi**

Taide- ja taitoaineet ja valinnaisaineet tuntijaossa

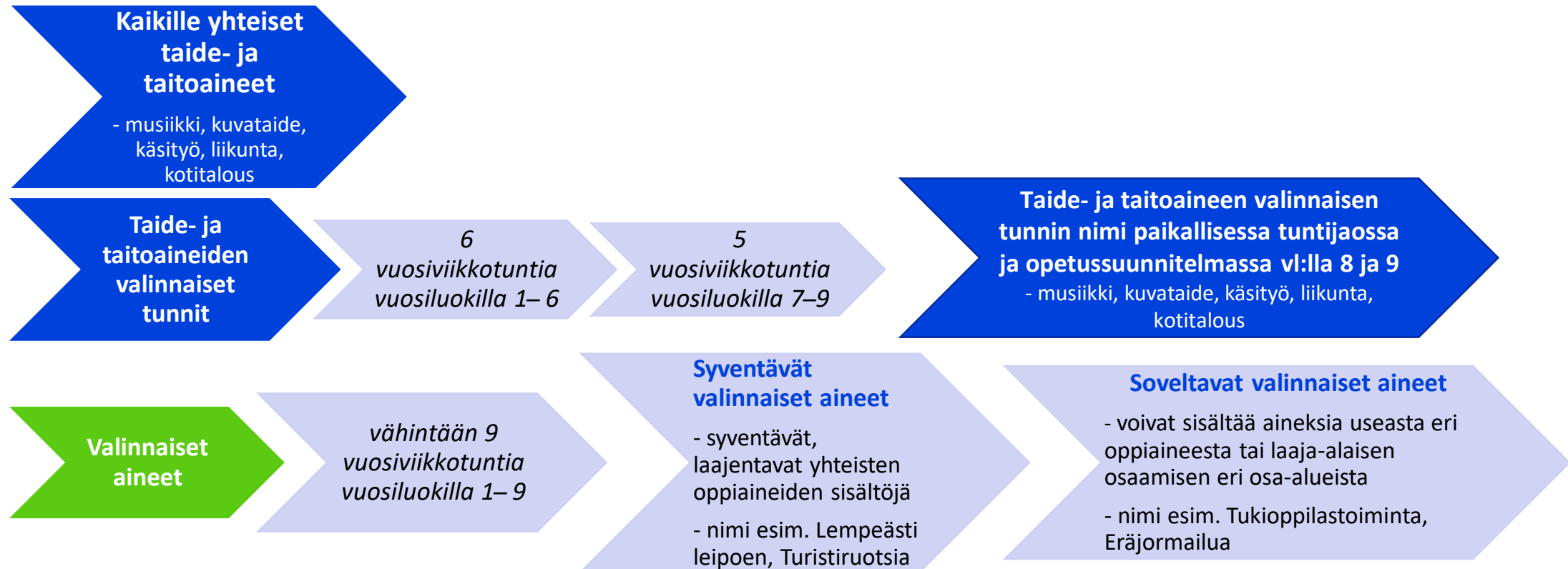
Tuntijakoasetus 2012
<https://minedu.fi/documents/1410845/4123068/Perusopetuksen-tuntijako-Valtioneuvoston-asetus-28.6.2012.pdf/8c904085-afa3-46c0-9edc-12bc3eef52bf>

Tuntijakoasetus 2018
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180793>

Aine	Vuosiluokka	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus		14			18				10		42
A1-kieli ¹		2			9				7		18
B1-kieli							2		4		6
Matematiikka		6			15				11		32
Ympäristöoppi		4			10						
Biologia ja maantieto ²									7		
Fysiikka ja kemia ²									7		
Terveystieto ²									3		
<i>Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä</i>					14				17		31
Uskonto/Elämäkatsomustieto		2			5				3		10
Historia ja yhteiskuntaoppi ³						5			7		12
Musiikki		2			4				2		8
Kuvataide		2			5				2		9
Käsityö		4			5				2		11
Liikunta		4			9				7		20
Kotitalous									3		3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset					6				5		11
<i>Taide- ja taitoaineet yhteensä</i>											62
Oppiainehyväksyntä									2		2
Valinnaiset aineet						9					9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä											224
(Vapaaehtoinen A2-kieli) ⁴							(12)				(12)
(Vapaaehtoinen B2-kieli) ⁴									(4)		(4)

Taide- ja taitoaineet ja valinnaiset aineet

Luku 12.1 ja 12.2 (POPS 2014)

Taide- ja taitoaineiden oppimäärien arviointi

- Taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit ovat osa yhteisinä oppiaineina opetettavien taide- ja taitoaineiden oppimäärää ja ne myös arvioidaan osana tätä opetusta;
 - oppilas saa yhden arvosanan kustakin taide- ja taitoaineesta kaikilla niillä vuosiluokilla, joilla hän niitä opiskelee.
 - taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista tarjotuista ja suoritetuista opinnoista ei tule erillistä arviota todistuksiin.
- Päätösarviointi tehdään siinä vaiheessa, kun kunkin taide- ja taitoaineen koko oppimäärä, sisältäen myös mahdolliset valinnaiset taide- ja taitoaineiden tunnit, on opiskeltu.
- Päätötodistukseen merkitään oppilaan suorittama tuntimäärä.

Valinnaisten aineiden arviointi

- Erotetaan toisistaan **oppiaineisiin liittyvät syventävät valinnaiset aineet ja soveltavat valinnaiset aineet.**
- Ne valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään **2 vvt:n oppimäärän, arvioidaan numeerisesti.**
- Oppimäärältään **alle 2 vvt** käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan **sanallisesti.**
 - Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä **”hyväksytty”**.
 - Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen **syventäväksi opinnoiksi**, sen **suoritus voi korottaa** ko. oppiaineen arvosanaa.
 - Korottamismahdollisuus tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan, jotta periaatteet ja menettelyt ovat yhdenmukaisia.
- Vuosiluokilla 4–9 vähintään 2 vvt:n laajuisista valinnaisista aineista annetaan numeroarvosana.

Valinnaiset aineet päättötodistuksessa

- Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana.
- Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään ”hyväksytty”.
- Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet merkitään päättötodistukseen kyseisen oppiaineen alle.
- Valinnaiset aineet, jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon ”Soveltavat valinnaiset aineet” alle.
- Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle numeroarvosana tai ”osallistunut”, ja uudesta ”hyväksytty” tai numeroarvosana riippuen vuosiviikkotuntimäärästä

Todistukset ja todistusmerkinnät

- Todistukset
- Oppiaineiden arviointi
- Sanallinen arvio ja numeroarviointi
- Päättötodistus
- Esimerkit todistusmerkinnöistä

Todistusmerkinnöistä
tarkemmin luvussa 6 ja
liitteessä

Todistukset

- Lukuvuositodistus
- Välitodistus
- Erotodistus
- Päättötodistus

Täsmennys koskien kaikkia todistuksia

Jos oppilas on opiskellut kaksikielisessä opetuksessa, todistukseen merkitään oppilaan opiskelema kohde- tai kielikylypykieli.

Lukuvuositodistus

- annetaan lukuvuoden päättyessä jokaisella vuosiluokalla lukuun ottamatta vuosiluokkaa 9, jolloin oppilas saa päättötodistuksen
- oppilaan opinto-ohjelma ja oppiaineittain sanallinen arvio tai numeroarvosana siitä, miten oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet lukuvuoden aikana.
- merkitään opintojen laajuus vuosiviikkotunteina kyseisellä vuosiluokalla
- päätös oppilaan siirtymisestä seuraavalle luokalle tai hänen jättämisestään luokalle

Todistukset

Välitodistus

- Opetuksen järjestäjä päättää mahdollisten välitodistusten antamisesta
- Annetaan samoin perustein kuin lukuvuositodistus
- Erillinen välitodistus tulee tarvittaessa antaa 9. luokan oppilaalle jatko-opintoihin hakeutumista varten

Erotodistus

- Perusopetusasetus 12§: ”Kesken perusopetuksen oppimäärän suorittamista koulusta eroavalle oppilaalle annetaan erotodistus.”
- Annetaan samoin periaattein kuin lukuvuositodistus

Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

Vuosiluokat 1-3

- Vuosiluokilla 1–3 lukuvuositolistuksiin ja mahdollisiin välitolistuksiin annetaan sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päätöksen mukaisesti.
- Mikäli annetaan sanallinen arvio, todistuksesta tulee ilmetä, onko oppilaan suoritus hyväksytty vai hylätty.
- Sanallinen arvio voi olla myös esim. neliportainen asteikko
- Hyväksytty tai hylätty –arviota tai asteikollista arviota voidaan myös avata kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteellä

Sanalliset arviot ja numeroarvosanat todistuksissa

- Vuosiluokkien 4–8 lukuvuositodistuksissa ja mahdollisissa välitodistuksissa annetaan numeroarvosanat.
- Päättötodistuksessa ja mahdollisessa 9. vuosiluokan välitodistuksessa annetaan numeroarvosanat.
- Numeroarvosanaa voidaan täydentää kuvailevalla sanallisella arviolla, joka annetaan todistuksen liitteenä.

Sanallinen arvio ja numeroarvosana todistuksissa

Käyttäytyminen

Vuosiluokat 1-3

- Jos käyttäytymisestä annetaan sanallinen arvio, se tulee antaa todistuksen liitteellä.
- Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteellä.

Vuosiluokat 4-8

- numeroarviointi väli- ja lukuvuositodistuksissa
- Myös numeroarvosanaa täydentävä sanallinen käyttäytymisen arvio annetaan todistuksen liitteellä.

Vuosiluokat 1-8

- käyttäytymisen sanallista arviota koskevasta liitteestä merkitään tieto todistuksen lisätietoihin

Sanallinen arvio ja numeroarvosana todistuksissa

Oppilaat, joiden äidinkieli on muu kuin opetuksessa käytettävä kieli

- voidaan antaa sanallinen arvio
- päättöarvioinnissa annetaan numeroarvosana

Yksilöllistettyjen oppimäärien arviointi

- Sanallinen arvio tai numeroarvosana opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla

Toiminta-alueittain annettava opetus

- sanallinen arvio koko perusopetuksen ajan

Lukuvuositodistukseen **ei** merkitä

- osasuorituksia tai kesken olevia suorituksia
- oppilaan poissaoloja
- tietoja oppilaan saamasta tuesta
- tietoja oppiaineen opiskelusta vapauttamisesta
- oppilaan tekemää itsearviointia

Lukuvuositodistuksissa ei voi käyttää seuraavia merkintöjä

- ”On saanut opetusta”
- ”Suoritettu”

Päätötodistus

- annetaan 9. vuosiluokan **koulutyön päättyessä** oppilaalle, jonka suoriutuminen suhteessa oppiaineiden oppimäärien tavoitteisiin on **hyväksytty** kaikissa hänen opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa

Todistusmerkinnät, päättötodistus

Yksilöllistetyn oppimäärän mukaan opiskelevat

- Jos oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, myös päättöarviointi voi näissä aineissa olla sanallinen.
- Päättötodistuksessa voidaan käyttää näissä oppiaineissa myös numeroarvostelua.
- Sekä numeroarvosana että sanallinen arvio varustetaan tähdellä (*).
- Todistuksen lisätietoja -kohtaan tulee merkintä siitä, että oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.
- Oppilaan, jonka opetus on järjestetty toiminta-alueittain, päättöarviointi on sanallinen.

Erityinen tutkinto ja päättötodistus

- Päättötodistukseen merkitään arvosanat niistä erityisessä tutkinnossa suoritetuista oppiaineista, jotka on suoritettu ennen päättötodistuksen antamista.

A2- ja B2-kielen arviointi päättötodistuksessa (ei muutosta perusteisiin 2014)

- Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- kielestä, arvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee merkintä ”hyväksytty”.
- Toista kotimaista kieltä opetetaan kuitenkin yhteisenä oppiaineena ja siitä annetaan numeroarvosana.

Hyväksytty-merkintä koskee
ainoastaan A2- ja B2-kieliä

Esimerkit todistusmerkinnöistä

LUKUVUOSITODISTUS 6. VUOSILUOKKA

Opetuksen järjestäjän ja koulun nimi

Oppilaan nimi ja syntymäaika

Todistuksen antamispäivä

Oppilaan opinto-ohjelma

Laajuus

Arvio

Äidinkieli ja kirjallisuus

Suomen kieli ja kirjallisuus

x vvt

8

Toinen kotimainen kieli

Ruotsi (B1- oppimäärä)

x vvt

7

Vieras kieli

Englanti (A1-oppimäärä)

x vvt

10

Ranska (A2-oppimäärä)

x vvt

8

Matematiikka

x vvt

7*

Ympäristöoppi

x vvt

5

Uskonto/elämäkatsomustieto

x vvt

7

Historia

x vvt

9

Yhteiskuntaoppi

x vvt

10

Musiikki

x vvt

6

Bändisoittaminen

1 vvt

hyväksytty

Kuvataide

x vvt

8

Kuvataiteen syventävä valinnainen

2 vvt

7

Käsityö

x vvt

9

Liikunta

x vvt

10

Soveltavat valinnaiset aineet

Tieto- ja viestintäteknologia

1 vvt

hyväksytty

Draama

1 vvt

hyväksytty

Käyttäytyminen

9

Lisätietoja:

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilas on opiskellut A-ruotsia kielikykykielenä kaksikielisessä opetuksessa/Oppilas on opiskellut A-englantia kohdekielenä kaksikielisessä opetuksessa.

Koulun opetuskieli

Oppilas siirtyy x vuosiluokalle.

Perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko

Todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen

Opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/liite-1-perusopetuksen-todistusmallit.pdf>

PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖTODISTUS

Opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
Oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
Todistuksen antamispäivä

Oppilaan opinto-ohjelma	Laajuus	Arvio
Äidinkieli ja kirjallisuus		
Suomen kieli ja kirjallisuus	x vt	9 kiitettävä
Toinen kotimainen kieli		
Ruotsi (B1- oppimäärä)	x vt	8 hyvä
Vieras kieli		
Englanti (A1-oppimäärä)	x vt	10 erinomainen
Ranska (A2-oppimäärä)	x vt	8 hyvä
Matematiikka	x vt	9 kiitettävä
Maantieto	x vt	5 välttävä
Biologia	x vt	6 kohtalainen*
Fysiikka	x vt	6 kohtalainen
Kemia	x vt	7 tyydyttävä
Terveystieto	x vt	9 kiitettävä
Uskonto/elämänkatsomustieto	x vt	8 hyvä
Historia	x vt	7 tyydyttävä
Yhteiskuntaoppi	x vt	8 hyvä
Musiikki	x vt	10 erinomainen
Bändisoittaminen	1 vt	hyväksytty
Kuvataide	x vt	9 kiitettävä
Kuvataiteen syventävä valinnainen	2 vt	8 hyvä
Käsityö	x vt	7 tyydyttävä
Liikunta	x vt	10 erinomainen
Kotitalous	x vt	9 kiitettävä
Soveltavat valinnaiset aineet		
Tieto- ja viestintäteknologia	1 vt	hyväksytty
Kestävä kehitys	1 vt	hyväksytty
Draama	1 vt	osallistunut

Oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.

Lisätietoja:

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.
Oppilas on opiskellut A-ruotsia kielikyöpykielenä kaksikielisessä opetuksessa/Oppilas on opiskellut A-englantia kohdekielenä kaksikielisessä opetuksessa.

Koulun opetuskieli

Perusopetusasetuksen 10 §:n mukainen arviointiasteikko

<https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/liite-1-perusopetuksen-todistusmallit.pdf>

Poissaolot ja arviointi

Poissaolojen vaikutukset arviointiin

- Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole sairaudesta tai muusta erityisestä syystä tilapäisesti myönnetty siitä vapautusta
- Oppilaan opiskelu ja siihen perustuva arviointi voidaan järjestää osittain toisin, jos se on perusteltua oppilaan terveydentilaan liittyvistä syistä
- Jos oppilas on luvattomasti poissa eikä osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, eikä hänellä ole hyväksytyjä suorituksia suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineiden tavoitteisiin, hän voi saada oppiaineesta hylätyn arvosanan lukuvuositodistukseen.

Oppilaan poissaolojen seuraaminen

- Opetuksen järjestäjällä on velvollisuus seurata oppilaan poissaoloja ja ilmoittaa luvattomista poissaoloista oppilaan huoltajalle.
- Poissaoloja ja niiden vaikutuksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että toisin kuin kuin lukiossa, lainsäädännössä ei ole määritelty perusopetuksen oppimäärää tunti- tai kurssimäärinä. Poissaolot eivät siis sinällään johda esimerkiksi luokalle jättämiseen tai suorituksen hylkäämiseen.
- Luokalle jättämisen perusteita ovat vain hylätty vuosiluokan suoritus jossakin oppiaineessa tai yleinen huono koulumenestys.

Sairaudesta johtuvat poissaolot ja arviointi

- Jos oppilas ei sairauden vuoksi voi osallistua kouluopetukseen, hänen opetuksensa voidaan järjestää antamalla hänelle ohjausta, oppimateriaalia ja oppimista tukevaa arviointipalautetta kotiin (tai muuhun paikkaan). Yhteistyö huoltajan kanssa on tällaisessa tilanteessa erityisen tärkeää.
- Osaamisen selville saamiseksi oppilaille tulee järjestää erilaisia näyttötilanteita, jotka on suunniteltava ja järjestettävä monipuolisesti siten, että hän pystyy mahdollisimman hyvin osoittamaan osaamisensa.
- Mikäli jossakin tilanteessa on perustellusti syytä epäillä huoltajien tekemän poissaoloilmoituksen totuudenmukaisuutta, on koululla oikeus edellyttää oppilaalta tai hänen huoltajiltaan lääkärintodistuksen esittämistä.

Arviointi oppilaan ollessa estynyt osallistumaan opetukseen

- Joskus sairaus voi tilapäisesti estää tai vaikeuttaa oppilaan osallistumista opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen ainoastaan yksittäisessä oppiaineessa, esimerkiksi liikunnassa tai kotitaloudessa.
- Tällöin myös oppiaineen arvioinnissa voidaan menetellä toisin ja antaa sanallinen arvio tai arvosanan perustuen niihin näyttöihin, joita oppilas on kyennyt antamaan
- Tarvittaessa oppilas voidaan vapauttaa jonkin oppiaineen opiskelusta tietyksi ajaksi. Tällöin myös oppiaineen arvioinnissa voidaan menetellä toisin ja jättää esimerkiksi todistusarvosana antamatta. Asiasta tehdään hallintopäätös.

Arviointi oppilaan ollessa estynyt osallistumaan opetukseen

- Sairaudesta saattaa kokonaan estää oppilaan opiskelun kotona tai esimerkiksi sairaalakoulussa, jolloin oppilaalle ei kerry opintosuorituksia. Myös erilaisten näyttöjen antaminen voi tuolloin olla mahdotonta tai vaikeaa. On esimerkiksi tapauksia, joissa oppilas on ollut sairaana suuren osan syyslukukaudesta.
- Tällöin voidaan pitää kohtuuttomana arvioida oppilasta lukukauden päätteeksi samalla tavoin kuin muita oppilaita. Tällöin myös oppiaineen arvioinnissa voidaan menetellä toisin ja jättää esimerkiksi todistusarvosana antamatta. Asiasta tehdään hallintopäätös.
- Ensisijaisena menettelynä niin lyhytkestoisemmassa kuin pidemmässäkin sairaudessa on aina erilaisin järjestelyin turvata oppilaan mahdollisuus osallistua opetukseen.

Luvattomat poissaolot ja arviointi

- Oppilaan arvioinnin kannalta ongelmallisia ovat tilanteet, joissa oppilaalla on runsaasti luvattomia poissaoloja eikä opettajalla ole näyttöä hänen osaamisestaan.
- Oppilaalle tulee tällaisessakin tilanteessa kuitenkin antaa lukuvuositodistus ja myös opetussuunnitelmassa määritellyt välitodistukset sekä muuta ohjaavaa palautetta.
- Todistuksiin merkitään arvio tai arvosana kaikista oppilaan opinto-ohjelmaan kuuluvista oppiaineista.

Luvattomat poissaolot ja arviointi

- Luvaton poissaolo sinällään ei aiheuta luokalle jättämistä, mutta jos oppilas ei juurikaan osallistu opetukseen, kokeisiin eikä muihinkaan hänelle mahdollisesti tarjottuihin näyttömahdollisuuksiin, ei hänelle kerry hyväksytyjä opintosuorituksia suhteessa opetussuunnitelmassa määriteltyihin oppiaineen tavoitteisiin. Tällöin hän on varassa saada aineesta hylätyn arvosanan todistukseen.
- Oppilaan kokonaistilanne on hyvä ottaa huomioon varsinkin silloin, kun kyseessä on perusopetuksen päättövaihe.
- Luvattomiin poissaoloihin tulee aina puuttua myös oppilashuollollisin keinoin ja pyrkiä yhteistyössä huoltajan kanssa turvaamaan oppilaan koulunkäynti.

Paikallisesti päätettävät asiat

Paikallisesti päätettävät asiat

- Opetussuunnitelman perusteissa määritelty arvioinnin linjaukset siirretään paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.
- Myös valtakunnalliset arviointikriteerit 6. vuosiluokan loppuun sekä päättöarvioinnin kriteerit siirretään opetussuunnitelman perusteista paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.

Tätä tulee noudattaa sellaisenaan kunnissa ja kouluissa.

Lisäksi opetuksen järjestäjä täsmentää paikallisessa opetussuunnitelmassa seuraavat asiat

- yhteistyö huoltajien kanssa arvioinnin osalta
- arvioinnista tiedottamisen muodot
- käyttäytymisen arviointi ja sen perustana olevat tavoitteet
- valinnaisten aineiden arviointi sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa
- opinnoissa etenemisen, vuosiluokalta siirtymisen ja vuosiluokalle jättämisen periaatteet ja käytännöt
- sanallisen ja numeroarvosanan antaminen todistuksissa eri oppiaineissa sekä käyttäytymisen arvioinnissa
- valinnaisten aineiden arviointi päättöarvioinnissa sen mukaan, miten opetuksen järjestäjä niitä tarjoaa
- välitodistukset, mikäli opetuksen järjestäjä niitä päättää antaa
- erityisen tutkinnon suorittamisen mahdollisuudet ja ajankohdat.

Ryhmätyöskentely

klo 14.00-15.30

**Arvioinnin täsmentäminen
paikallisessa opetussuunnitelmassa**

Iltapäiväkahvit työskentelyn lomassa

”Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet”. (POPS 6.1)

Miksi arvioidaan?

Mitä arvioidaan?

Entä sitten...?

Miten arvioidaan?

Milloin arvioidaan?

Arviointi

Arviointisanasto

- On asetettujen tavoitteiden ja saavutettujen tulosten välistä vertailua. Se kohdistuu aina **tavoitteisiin** ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin periaatteet

- Ohjenuora, johtava ajatus

Arvioinnin tehtävät

- Formatiivinen ja summatiivinen

Arvioinnin kohde

- Oppiminen, osaaminen, työskentely ja käyttäytyminen

Arviointimenetelmät

- Esitelmät, esseet, kokeet, pistarit, portfoliot, ryhmätentit, keskustelut, väittelyt...

Arvioinnin perinteet
ja luonne eri
oppiaineissa

Ryhmätyöskentely

1. Mitä muutoksia lukuun 6 tehdyt täsmennykset tuovat verrattuna nykyiseen
 - oman koulun tai kunnan arviointikulttuuriin
 - omaan työhön
2. Keskustelkaa UOMA-kuvion pohjalta
3. Mitä tukea tarvitsette Opetushallitukselta?

**Yhteinen koonti ja
OPH:n tuki paikalliselle
työlle
Tietoa jatkosta**

Tulevia koulutuksia Opetushallituksen uutiskirje

Oliko tämä sivu hyödyllinen?

Tilaa uutiskirjeemme

Tilaa haluamasi uutiskirje ja saat ajankohtaista tietoa koulutuksesta ja kansainvälistymisestä suoraan sähköpostiisi.

TILAA

Facebook

Twitter

LinkedIn

Youtube

> Palau

> Saavu

> RSS-s

> Tietos

> Saavu

Opetushallituksen maksuttomat aluehallintovirastojen kanssa järjestettävät koulutukset

Koulutusten ohjelmista löytyvät tarkemmat tiedot myös ilmoittautumisesta ja missä koulutus järjestetään. Tiedustelut koulutuksista ohjelmaan mahdollisesti merkityltä yhteyshenkilöltä.

→ [Rovaniemi 19.2.2020](#)

→ [Oulu 18.3.2020](#)

Opetushallituksen maksuttomat aluehallintovirastojen kanssa järjestettävät koulutukset

Koulutusten ohjelmista löytyvät tarkemmat tiedot myös ilmoittautumisesta ja missä koulutus järjestetään. Tiedustelut koulutuksista ohjelmaan mahdollisesti merkityltä yhteyshenkilöltä.

[Turku 25.1.2020.pdf](#) (pdf, 116.89 KB)

[Helsinki 26.2.2020.pdf](#) (pdf, 30.64 KB)

[Lahti 3.3.2020.pdf](#) (pdf, 31.57 KB)

[Jyväskylä 10.3.2020.pdf](#) (pdf, 4.24 MB)

[Kuopio 11.3.2020.pdf](#) (pdf, 205.81 KB)

Arviointiareena 28.-29.9.2020

Opetushallitus järjestää maksullisen koulutustapahtuman Arviointiareenan Helsingissä Radisson Blu Seaside Ruoholahdessa 28.-29.9.2020. Lisätietoja ja ohjelma kevään 2020 aikana.

FINNISH NATIONAL
AGENCY FOR EDUCATION

Kiitos! Tack! Giitu!

Annamari Kajasto, annamari.kajasto@oph.fi

Hanna Pohjonen, hanna.pohjonen@oph.fi

Erja Vitikka, erja.vitikka@oph.fi

